

ДІЛО

Видав: Видавництво Спілки „Діло“.

Начальний редактор: д-р Василь Панайко.

Мобілізація Америки.

Дипломатична слабість і військова сила Німеччини. — Америка проти Японії. — **Вільзом і нейтральні.** — Що може Америка зробити як основник альянту.

Б. „Frankfurter Zeitung“ пише Франц Карло Ехерс:

Зарвана дипломатичних зв'язків зі Злученими Державами Америки, яке є політичним наслідком німецького військового зараження, представляє безперечно нову грудину на геополітичній карті, якою мусить іти німецький народ. Ми всічко військо виграти війну, бо для політичної позиції пропустили ми вже час перед війною. Наші противники милилися, думкаючи, що ми відходи не зможемо в такій високій мірі відповісти нашій політичній слабості нашою військовою складою. Всі сумі мірковання морального характеру, що на сьогодні міряться підводною мірою, є безцільні, а при тім неслучні. Бо взагалі не міряться, тільки кінець кінців панує чистий політичний егоїзм. Що сей егоїзм свігає викривається в тим, чого ми бажаємо, се є законний наслідок нашої помилки: що ми в по- жутку не досить числилися з виключним валиком того егоїзму.

Америка робить тепер військові приготовування. Треба призвати, що Вільзон з розумом і засвоєнням розуміє Американці, які тепер роблять військові приготовування. Для нас Німців саме позум не має великого значення, бо він тільки через половину звертається до нас, чого заслуга не розуміє в цілій повноті. Хтось інший позиціонує більші звернені увагу на те, що Америка використовує нагоду, щоб усунути свою жовнерішну військову слабість, не сягнути на себе заміну „мілітаризму“, який не гішається з жебровою в Америці. Тим іншим, якого військові приготовування Америки обходять в другий польовий, є Японія. Нікто не сумнівається, що розпорядженням Америкою й Японією лежить в долі часу і колись неминуче мусить уродитися. Ось яка є знаменита нагода для Америки, наздогнати телесу силну військову перевагу Японії, щід відом хвильового мотиву ворожечі проти Німеччини працювати в ім'я посіжного мотиву ворожечі проти Японії і при тім бути певним, що не всі є бачать. Зручніше не могла Америка вибрати хвиль для усунення своєї військової слабості. Бо Японія може тепер тільки в дусі гравити ся, але не протестувати. На зверх мусить позум свого нового приятеля пригорнути до сорока. В світі має значення жест, а його ускладнило багато загальнє положення.

Вільзон зовсім логічно пробував відміну від нейтральних. Коли при тім справді сподівалися на успіху, то допустив ся логічна помилка. Його акція мала політичну ціль і випливала з часті політичних мотивів. Однака для нейтральних, які чи на суші чи на морі граничать з Німеччиною, крім політичних мають також може велике значення військові мотиви. Сюди треба візьмати свідомість, чи політичний крок, при якій успішності своїх наслідків, не міг би потягнути за собою важкої мілітарної школи і через те безконечної нужди для цілого народу нейтральної держави. До цього треба додати, що правительства Швейцарії, Голландії і північних держав, які політично думають дуже розумно, військо дуже тверзо, дуже добре розуміють егоїстичне становище Америки і не мають окоти стати „піонерами“ Америки, так сказав, як не хотять проливати кров за Англію. В обмеженому Вільзону є крім цього ще одна помилка. Наша німецька війна підводними човнами є в теперішній хвилі на думку наших знайде найбільшішим способом для прискорення закінчення війни, отже для освітлення висліду, який відмінно лежить в програмі нейтральних. За те, що є їх якісно нейтральної держави міг би в найкращій разі війну продовжити, не спричиняючи військового рішаючого звороту.

Що Америка на випадок війни може зробити проти нас під військовим оглядом, треба ще розглянути. Вислід поважної частини американського війська в 1917 р. не може брати війську, бо своїй слабої армії в часі війни потребує.

Виходить ще один раз крім п'ятиднів.

РЕДАНЦІЯ
І АДМІНІСТРАЦІЯ:
Львів, Ринок 12, II поверх.
Кonto пошт. № 26.725.
Адреса тел. „Діло—Львів“.
Число телефону 261.
Рукописи
занахінні не повертають.

ПЕРЕДПЛАТА

в Австро-Угорщині:	270 к.

в Львові (без доставки):
вісоче 240 к.
вічтирічне 7—
шарено 14—
шарено 28—
За замову адреса
платить ся 50 с.

Ціна відношень:

Служба поштових звідок та телеграфів № 40, в кількості 50 к. оплатиця 50 к., в редакції
частині I та II. Повідомлення про
зміни в звідках та телеграфах
Некрологи та стрічки I та II.
Статистичні та економічні
зміни
Одна привітання звідка
у Львові 18 с.
за привітання 12 к.

Англійська операція на Багдад.

В Азії приготовлюють Англійці сим разом основну операцію на Багдад. Вони осагнули вже Кут-ель-Амару, хоча місцевість знаходитья ще в турецьких руках. Англійці будують за своїм фронтом велінницю, щоб іх акція була пізнішою, і стягають скріплення. На весну повинні зачати ся тут позадні бої за Багдад. Се льогний час під час логіїчної військової по- літики, яка має за ціль здобуття предметів компенсації, а також консеквенція довголітньої англійської політики над серським заливом.

Признання правительства Венізельоса.

ПАРИЖ (Тіб.) Французьке правительство поручило французьким властям, щоби зносини урядово з представниками Венізельоса. Призначено генеральних консуловів солунського правительства в Марсилії, Ліоні, Бордо і Авлі.

Поміч українським виселенцям.

Берно, 2 лютого.

Дні 23, січня с. р. відбулися в Берні конституційні збори української громади при за- складі співучасти делегата У. З. К. у Відні всі, о, мітрапа дра Жука. Збори сі, на яких прибуло кілька десятків сісів з ізюмів інтересів так галицької як і Буковинської, були дуже оживлені! Огаворив іх горячкою довгою промовою п. Михайло Білік, вказуючи на ціль і потребу організації. Делегат У. З. К. обіцяв місіонерську поміч для українських виселенців, яких є тут по цілій Моравії кілька тисяч, а якими досі ніхто не заопікувався. Маймо надію, що цій аномальністі положиться ся тепер конець, а наша інтелігенція поспішить в поміч нещасним зблагам, які досі були позбавлені той опіки і помочі. Не сумнівамось, що і наша українська суспільність поспішить в поміч нещасним жертвам війни, іншим дітям, які боячи ся бараків осіди тут і скитаються ся без опіки і помочі.

Всякі датки на потреби наших виселенців належить слати на адресу: Тома Головацький, директор банківський в Königsfeld bei Brünn, Slovenskagasse 13. II/18.

На зборах повисших вибрано У. З. К. для Моравії з осідком в Берні, якого президіює становлять: пп. Андрій Русин, ц. к. начальник пошти — голова, Ілля Ілюк, директор школи — заступник голови, Михайло Білік, урядник банківський — секретар, Тома Головацький, директор банківський — касир і п-н Кароліна Войтовичева — ко-трольорка.

Рівно ж повстало і комітет пань, якого за-дачею буде: доглядати і помагати хором українським жовнірам по тутешніх шпиталах. Президію його становлять: п-н Леонтовичев, від-за по священні — голова, п-на Юлія Даскаловічана, учителька — заступниця голови і п-н Маріїка Леонтовичевна, учителька — секретарка.

Президія комітету відбула вже вступну конференцію з ц. к. намісництвом і є надія, що ц. к. влади, які досі майже не знали тут про наших Українців, зроблять все, щоб дати можливість тому комітетові словніти приняті на себе обов'язки.

Годить ся б'яздя відзначити, що від 1914 року існує в Берні польський комітет, в якій побирають заломку усі Українці, а про окремий комітет досі нічого і не думає.

Мусимо надіяти ся, що бодай на будуще буде інакше: наша місцева інтелігенція та Галичини як і Буковини, сповідуючи свій обов'язок супроти народу, вольме ся широ до праці, а наша суспільність матеріальними жертвами допоможе комітетові виконувати вложені обов'язки.

Цісар Вільгельм у Відні.

ВІДЕЛЬНЯ (Тіб.) Цісар Вільгельм відвідав архієпископію Марію Йосифу, матрі цісаря Карла, а опісля зложив візити членам Цісарського Дому. Свою адютантові велів цісар Вільгельм зложити вінць на доковині цісаря Франца Йосифа I. Вечором відбув ся обід в Бургу в опісля чайний вечір у архієпископі Фридриха з архієпископії Елизавети.

Бразилія остасє ся нейтральною.

ВІДЕЛЬНЯ (Тіб.) Представник Бразилії вручив в міністерстві заграничних справ відповідь на ноту з 31. січня. У відповіді каже ся, що бразилійське правительство привязує безуслівно вагу до того, щоби до кінця війни не змінено нейтральності, однак уважає своїм обов'язком запротестувати проти блокади з д. 31. січня. На ц. і к. правительство віддає відповідальність за всі случаї, які стрінути бі бразилійських го- рожан.

„Мобілізація туги за миром“.

„Corriere della Sera“ говорить в передовій ці про мобілізацію туги за миром. По такім довгим часі війни було б дивно заперечувати тому воюючим. Німецьке правительство мусило чинити ся а тугу за миром у свого народу і вибрало спосіб перечинити й в волю до війни. В сій цілі німецьке правительство розпочало мирову акушію, щоби по відкликанню предложений, що можна було предвидіти, звалити на противника вину за дальше ведене війни. Се діало ся. Та по скріпленю волі до війни осталася ще дальша робота, а саме скріпити певність народу, бо ж думка про війну без кінця не є можлива. Сею дальшою роботою є захоплення війни підводними човнами, які обіцяє народові швидкі західні війни.

Всікі датки як і звіти з нашої діяльності будуть оголошувані в часописі.

Всі українські редакції просимо о поміщенні своїх додатків.

Український запомогачий комітет в Берні.

За комітет: Михайло Білик, секретар; Андрій Русин, голова.

НОВИНКИ.

Львів, 13 лютого 1917

Засідання історично-філософічної секції Наукових Тов. ім. Шевченка відбудеться 16. лютого о год. 6. вечором.

Невідомий правлінський комісар для Львова. До польських дніпровців доносять, що др Тадеуш Рутовський має бути іменованій правлінським комісарем міста Львова. Іменування буде проголошено ще в сім тижні.

Про причинок за похиленнях до надзвичайної військової служби. У нас зараз звертається я уваги на те, що родина покликана их до надзвичайної служби військової належить ся надзвичайної причинок, як що наслідком поклика на родину в своєму удержаню основно загрожено. I через сей брак належної уваги діється ся, що коли в інших кляєм нашої держави причинки побудував дуже широкий круг населення, то у нас дуже ся, що наші повітові комісії відмовляють причинку наявні таким родинам, які не мають очівничих средств на своє удержане та встановлені є їх недостаток. Ось та прикладом повітова комісія причинника в Мостицькій відмови да причинку Євгенії Білас в Кульматич за її сина Гринько, хоч Біласова є вдовицею, має до удержаня аж тон дошки, з тих одни хору на ноги, а другу леді одинадцятитисячну дитину, а на те все реальність вартості 600 К. Розіна в своєм недостатку разила с. б. в сей спосіб, що син Гринько працював час до часу в углекопах в Німеччині, звідки прислав тільки зварений грішок на удержаня матері I сестер. Справа ся огиникала відмінно в Адміністраційному Трибуналі у Відні, де саме дні 8. с. м. відбула ся розправа на жалобу Біласової від відмовного рішення комісії повітової. Трибунал був видимо іншого погляду чим комісія в Мостицьких, бо по розправі відмінно ухвалив комісія яко противозаконну, та наказав видане нової ухвали в сій справі. Біласову заступав перед трибуналом ад'юкант віде-ський, посол др Евген Левицький. Було би вказане, що би наша інтелігенція більше звертала увагу і на сю справу,

коли закон від того рода рішень предвиджує дуже добру дорогу жалоби до Адміністраційного Трибуналу, який справи сі розвіджає дуже точно та обективно

— Відповідь генерала Рімеля. Командант міста Львова генерал Рімель звертається до загалу мешканців Львова з заявкою, щоби причинили

Д-Р ОСІП НАЗАРУК

Анзельм Мозлер.

Посмертна згадка.

(Ковель)

До найбільших сатирических належало у цього слухати промови неграмотного господаря в Нагорянки Миколи Пиллюка, который належав до т. зв. уроджених бесідників Покійний уважно слідав його розвиток I широ тішив ся кождою його новою притчою. Взагалі мені не дулося ся вистричати людина, которая так широ тішила ся би успіхами других I так уважно висуваючи інших "на сонце I простір новозведення". При Покійному відбув I в разом з цілим рядом інших студентів першу школу публичної діяльності. Була ся школа без учителя, бо Покійний николи нічого не вчив I чакто проголосував засаду, що найгірше ті про пагатори, которых хотіть "виводити" на се. Однаке вчити ся при нім було можна — з його притчами вискаїв. Ось де що з його поглядів: "Бесідник повинен перестати публично виступати, коли стратити огонь", "штурмани напали бесідника ірше разить, чим недостача запалу", "найбільша штука в житті — в сам час утишити зного поля", "мужикови крім сіні треба ще щось конкретніше дати, щоби утримати його при організації, напр. правну пораду, лікарську пораду, поезичку I т. п"; найбільшою похвалою було у цього сказати: "С. Й говорить конкретно". Такі I подібні висказані, можна було від гоєсь кандидата або чужого бесідника, который вержив ся. Коли ж було його питати о його поглядах на справу пропаганди як учитель, він все вівав такі питання дотепами, як пр.: "Власти вся мудрість в тім напрямі, як варочім

ся грошейним жертвами до воєнних кухонь. Управа міста, щоби посодити тій справі зарядила, що при нагоді заведення нових легітимацій на побираю: поживи будуть міські уряди-ки вібрали до розрізані грошей жертвами а ся же від кожої легітимації по 2 сот. Генерал Рімель висказує надію, що людність, оцінюючи як слід значені воєнних кухонь радо причинити ся дрібною грошовою лентою до піддережання добродійних заведень, що помагають найбіднішим.

— Надіга президента міністерства. Донасить урядово, що президент міністерств гр. Клем Мартініс хорій від кількох дів на легку інфлюенсу. Є надія, що президент міністерств за кілька днів верне до здоровла.

— Відзначене. Ст. фан Кушнір, поручник, ранений в 1915 р. недалеко Перемишля, повітний судія з Са-бора, голова Філії "Сокола" в Самборі — тепер судя при військовій команді в Холмі, відзначений лицарським хрестом Франца Йосифа в воєнну ювілею.

— На ціль Українського Красного Кресту памочі для виселенців у Львів зложили в коронах: пп. Іван Сенишин, національний земельник держави від Львова 20 Юлія Коншевиця, жена радника судового 50 і 30 О. Барвінський, радиця двору від о. Стефана Блінського, пароха в Мацошині 20, о. Михаїло Кіт з Новиці коло Калуша 4305 в чого передано 20 К. для виселенців на Волинь. Н 200, Антін Костишин 10, Товариство господарське "Сільський Господар" 1000 I 500 Омелян Савич, директор Ревізійного Союзу 10. Редакція "Діла" зложених через Товариство господарське "Сільський Господар" 25. — Дякуючи за сі жертви просить Комітет суспільності о надсланні дальших жертв для виселенців. — А. Кміцевич.

— Обмежене руху поїздів. Команда м. Львова оголосила. З приводу комунікаційних трудностей, спричинених некорисною погодою, заряджено як найбільше обмежене руху цивільних I військових подорожників. По думці цього зарядження щільний ряд обов'язків підіздів перестане незабаром правдоподібно на цілій місцевість курсувати. Визивається ся населене, щоби в лютих зберігувалося ся від всіх непотрібних подорожей, особливо прогулок I поїздок для пристрасті, щоб блеклило тягар величниць, які тепер передовсім служать обороні військни I віддало їх виключно на потреби важких воєнних цілей.

— Недостатка вугілля у Відні. З приводу недостаточних припасів вугілля у Відні обмежено там транзитний рух, саме залізницю із іду від залізниць між год. 9 рано I 5 пополудні на всіх лініях з вимоком тих, що дучать із собою поодинок дів'яці зелінчи. Видано також заряджене, щоб представлення в театр, кінчилася ся год. 9 вечером. Перед год. 10 мається ся гаситися тао у всіх комінатах в театрі. Узважується що засланено аж до дальнішого відклику. Так само зажикено всі льокалі, в яких відбувалися забави I представлення кінотеатрів. Реставрації мають бути замкнені о год. 10 а ківарні о год. 11 в ночі. Комнати для гри в

публичних льокалах мають бути замкнені їхні дні.

— В спряті ревіакції від війська оголошував міністр ж. Львова: До команди міста що раз застійше зголосуються ся люди з просями звільнені від служби в загальному ополченні їх о відложение розпочати військової служби. Звертається ся увага, що реченице вступлені уставом відповідно до війська команда в Моравській Остраві на підставі дозволу п. і к. міністерства військ I порозуміння з п. к. міністерством землеробства та що команда міста не є відповідною до згаданих просям. Просьба їх звільнені від дужинне пологодження внесених відповідно до війська вісіми поб ту треба вносити за політичних властей I. інстанції, які на освії доказу, що внесено подане звільнене, можуть узгодити проволоки до битви. Подані о відложенні речення вступлені треба би зважати відповідно до властивої допоміжної команди.

СТИПЕНДІЙ.

Головний Відділ Товариства "Прогрес" у Львові оголосив отсім конкурса на отсі стипендій запомоги на р. 1917:

A. Висші наукові заведення.

I. На цім одноразові запомоги із стипендійного фонду ім. Гараса Шевченка в квоту по 300 К. О сі запомоги можуть старати ся передусім увогіт талановиті літерати I артисти Української народності, а також увогіт талановиті діти української народності, що по уваженню висших шкіл віддається ся спеціальними студіям науковим.

2. На ці постійні запомоги із стипендійного фонду ім. Стефана Сас Дубравського за 270 К. для молодіжі (обох полі) висших шкіл, потомків родин фундатора I його жені Катерини в Шемердяків. — В браку компетентія можуть старати ся сі запомоги, але лише як запомоги на 1 рік: іменники фундатора, потомків дрібні I цілях, уролжені в давніх обведо-самбірські I стрійські, вкінці сироти во учителях народних I середніх шкіл в тих окрузах.

3. На одну постійну запомогу із стипендійного фонду ім. Івана Веретратського в квоті 25 К., для слухачів філософічного виділу як зваження філософічних судій. Першенною зважоють сироти по священиках, професорах I учителях.

4. На 1 одноразову запомогу із стипендійного фонду ім. Олександра Терещенка в квоті 500 К. п. назначено для студентів Принца Академії. Першенною мають ветеранів спортивної I або одніменників фундатора. — В браку також компетентія наділяє Головний Відділ підлоговою студентів збо студенток інших висших наукових закладів якого не будуть факультету. В едінічнім разі першенною до побору стипендій запомоги має той, хто й вже попереднього року побирає, наколи стан його уважесте I зміниться в наший не змінилися.

B. Середні наукові заведення.

I. інших, які ся в бештані, яке мене зустрічає від мої матері, коли роблю за велике авантюри. Вона каже мені коротко: "Wo bin? Woher? und — Erwagung!"

Великий хліборобський страйк в 1902 р. мав у Покійний однією з найбільш рухливих організаторів. Льокаль робітничого товариства з Бучача був тоді в постійній облозі селян-інтересентів, котрі присилили з усіх сторін по-важі I навіть з сусідніх п. від в депутації I правну пораду, просячи о заступство перед властями в справі уважненіх I т. д. Течія мужицьких жінок I дітей перепливала тоді через товариство. А що тоді страйк коштував Покійного, того не знає ніхто. Навіть він сам мабуть. Епільог тих справ коштував також — по висудах Покійний утримував родини за судженнях.

Психічний інтерес: Покійного до того народного руху полягав на слідженю організаційних здібностей мужніцтва. Він з одушевленем слухав опочідання про те, як по западах селах виступали самосібні провідні кандидати в послів, то значить, про самі послів, а він навіть не приходив на засідання, на яких такі рішення запевдали. Брав ся жити до перезведення роботи. Округ зважає також, що скількість голосів передказувала здінисю докладністю, навіть в поодиноких скопинях, селах I кутах. Перед початком війни брав кутик папер I своїм невірзином, дробним письмом писав ряд цифр та засумувавши їх протягом 10 хиль, говорив: "В сім I тім буде треба ще поагітувати, а вислід буде такий I такий." Відпор на Будзинського: не відіде зваженість звернення мужніцьких мас на співістичного кандидата, I вибір двох співістичних посад буде для нього несподіванкою. Сам нікогда не хотів кандидувати I все казав, що нема більш нічого праці, як посольська.

Окремий діл його діяльності представляє організацію двірської служби, для котрої Покійний засновав коштом відкривав небуділі діси органів в монахів українські I польські. в. з. "Двірська служба — "warska Służba". Вислід до того органу вступні статті: їх пересту-

